

อภิปราย

การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย

วิจารณ์ พานิช

นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล

อภิปรายในการประชุมประจำปี เรื่อง *การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย* จัดโดยสำนักงาน
คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๗

HPA Axis เข้มแข็ง

การศึกษาสร้างผู้นำ

สื่อสร้างสรรค์

การเมือง evidence-based

กระจายอำนาจ

เรียนรู้จากการปฏิบัติ

ผลิตโดยแรงงานมีฝีมือ

HPA Axis อ่อนแอ

กศ. สร้างผู้ตาม

สื่อมอมเมา

การเมืองมอมเมา

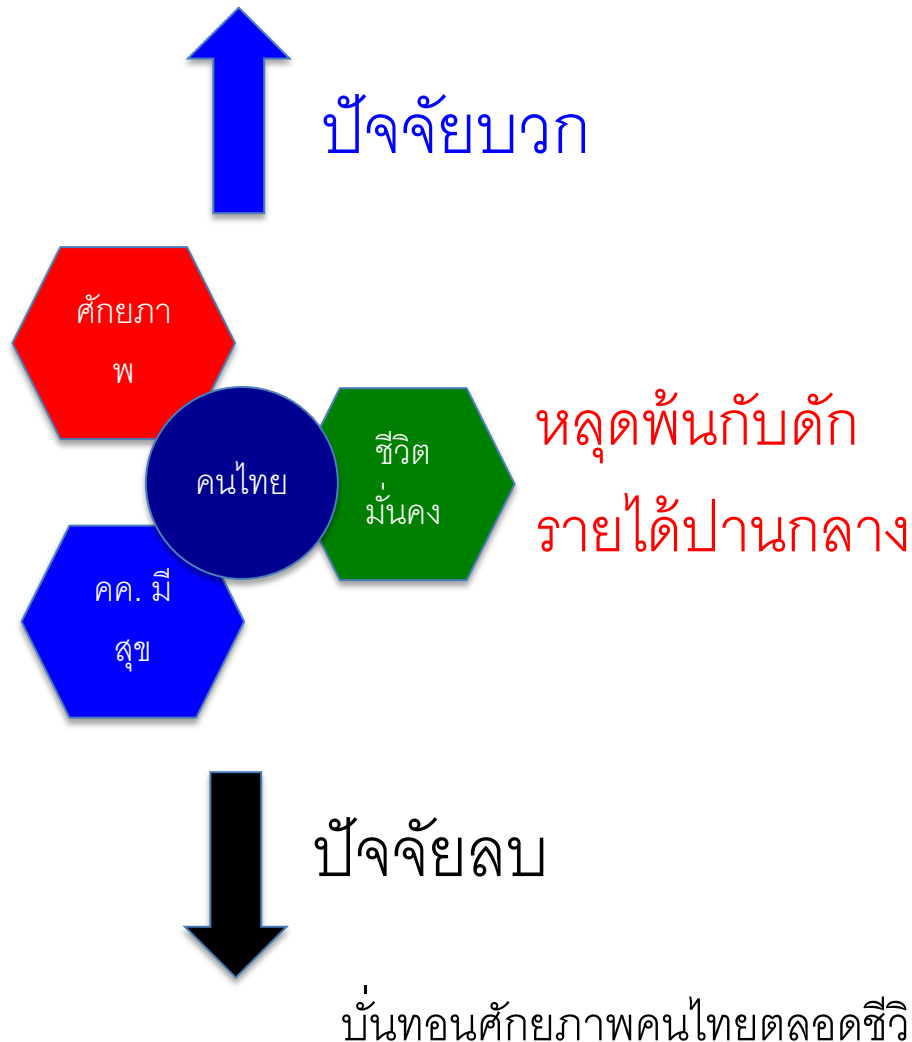
กระจุกอำนาจ

เรียนรู้จากการอบรม

ผลิตโดยแรงงานไร้ฝีมือ

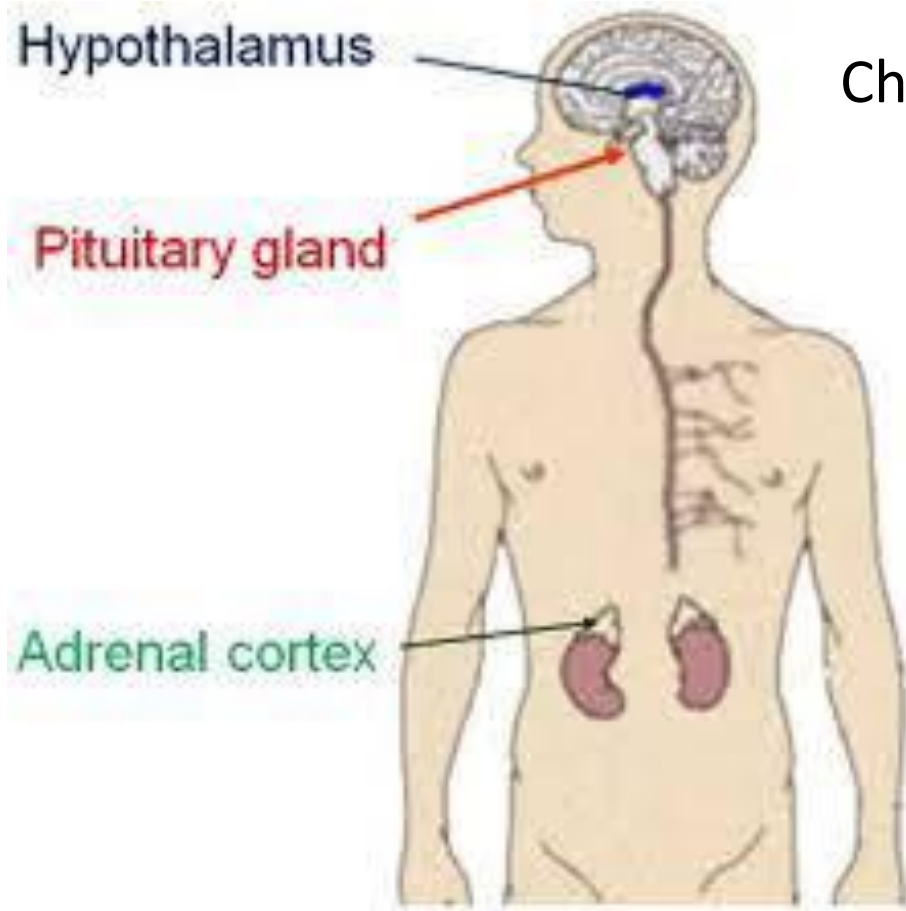
เพิ่มศักยภาพคนไทยตลอดชีวิต

เป็นกำลังพัฒนาบ้านเมือง

ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

HPA Axis

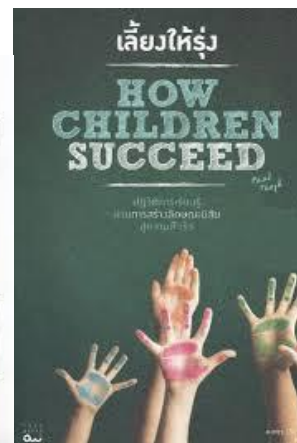
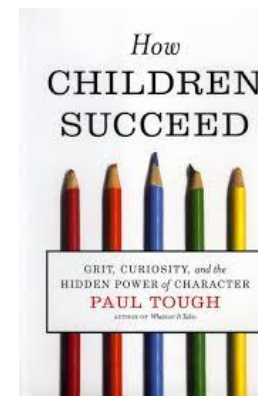
Chronic stress → HPA Hyperactivity
ปิดสวิตช์ HPA

Impaired Executive Function Development

สมาธิจดจ่อ รู้จักรอคอยสิ่งที่ดีกว่า
บังคับใจตนเองได้ ไม่รู้ความ มุมนานะ
ไม่ย่อท้อ มองโลกในแง่ดี รู้ผิดชอบ
ชั่วดี ความสามารถปรับตัว

ลักษณะนิสัย

บันทึกตั้งแต่ในครรภ์มารดา วัยทารก เด็กเล็ก
และตลอดชีวิต

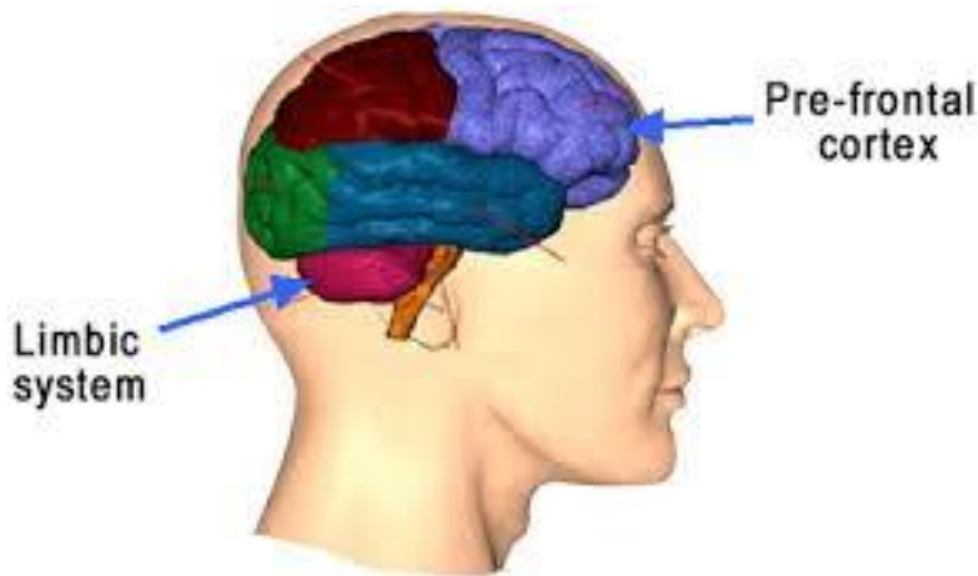
Sigmund Freud : พฤติกรรมมนุษย์ไม่ได้อยู่ใต้เหตุผล

แต่อยู่ใต้จิตใต้สำนึก

การฝึกพฤติกรรม เป็นการฝึกความสัมพันธ์

Pre-frontal cortex - Limbic system

ให้ L ทำงานตามที่ตกลงกับ P ไว้ก่อนแล้ว

ทำให้สมองสัตว์เลื้อยคลานเชื่อ
ทำตามการฝึกของสมองมนุษย์
EF แข็งแรง

คนที่ HPA Axis อ่อนแอ ฝึกยาก

2

เปลี่ยนระบบการศึกษา

ยกเครื่องครั้งใหญ่

รวมทั้งเปลี่ยนเป้าหมายการศึกษา

- จากเรียนเพื่อสอบ เป็นเรียนเพื่อพัฒนารอบด้าน
- ทั้ง Cognitive และ Non-cognitive Development (ลักษณะนิสัย)
- พัฒนาพหุปัญญา

เปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้

- จากรับถ่ายทอดความรู้สำเร็จรูป
- เป็นฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างความรู้ขึ้นภายในตน จากผัสสะของตน แล้วใคร่ครวญไตร่ตรอง (**Reflection/AAR**) สอบทานกับ ทฤษฎี/ตำรา
- ใคร่ครวญไตร่ตรองเชิงจิตวิญญาณด้วย เรียนแล้วรู้จริง (**Mastery Learning**)
- ใคร่ครวญไตร่ตรองรวมหมู่ (**Collective Reflection**)
เชื่อกันเอง > ครู ตำรา ... ฝึกภาวะผู้นำ

เปลี่ยนวัฒนธรรมการศึกษา

การจัดการระบบ

- จากเอาใจใส่เฉพาะเด็กเก่ง
- สู้จัดให้ นร. ทุกคนบรรลุ **Mastery Learning**
- ป้องกัน การออกกลางคัน ติดยา ตั้งครรภ์วัยรุ่น
- ตัวอย่างฟินแลนด์
- เปลี่ยนนิยามของ “คุณภาพการศึกษา” ...

Competency-based ไม่ใช่ **Grade-based**

3

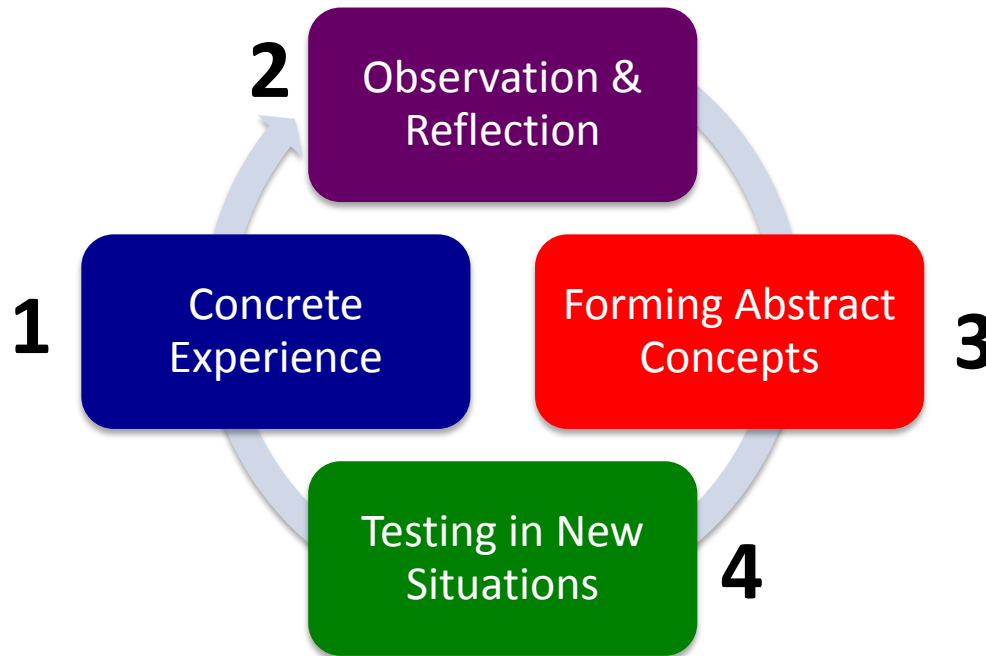
นโยบายการเรียนรู้ของคนทั่วประเทศ

มาตรการด้านการพัฒนาคน

การเรียนรู้ตลอดชีวิต

- เรียน ณ จุดทำงาน > ฝึกอบรม (90 : 10)

คนทำงานมี ค.

ครู (PLC)
ข้าราชการ
เอกชน
ชาวบ้าน

ปัญญาปฏิบัติ
(Phronesis)

ภาวนามยปัญญา

ลปร. ผ่าน
ระบบ ไอที

Adult Learning

4

นโยบายการพัฒนาคนระดับสูง

เอกสารด้านการพัฒนาคน

- ออกจากกับดักแห่งศตวรรษที่ ๑๙
- ออกจากการทำงานแบบต่างหน่วยต่างทำ
- ออกจากการจัดการทุนไป ตปท. สู่การจัดการการสร้างคนระดับสูง
- ให้มีนโยบาย & มาตรการ ระดับชาติ - 80 : 20 (ในประเทศไทย : ตปท.)
- เชื่อมโยงกับ **Mega Projects**

รีปรับโครงสร้าง

ต่อยอดความสำเร็จ .. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (สกว.)

4

นโยบายการพัฒนาคนระดับสูง

- ออกจากการเข้าสู่ตำแหน่งโดยใช้เกณฑ์ **Degree-Based**
- **สู่ Competency-Based**

ตัวการบั่นทอนศักยภาพด้านการศึกษา

5

การพัฒนาคนกับ Area-Based Development

- เรียนรู้จากการปฏิบัติ : ฝึกอบรม/ดูงาน = 90:10
- ตั้งวงเรียนรู้ เป็นกลุ่ม (Team Learning) รว. จากการปฏิบัติ/
 สัมมาชีพ (Interactive Learning through action) เน้น **ค.ปฏิบัติ** เคารพ
 ค.ในคน คนทุกคนมีเกียรติ **เกิดพลัง**
- เสริม/สะท้อนคิด ด้วย **ค.ทฤษฎี**
- ตัวอย่าง โรงเรียนชาวนา มุลนิธิข้าวขวัญ สุพรรณบุรี
- การพัฒนานักถักทอชุมชน สรส./มูลนิธิสยามกัมมาจล/กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 คุณทรงพล เจตนาวณิชย์
KM : ต้องการ “คุณอำนวย” (Learning Facilitator)

5

การพัฒนาคนกับ Area-Based Development

- วปอ.(วิทยาลัยป้องกันความอดอยาก) ภาคประชาชน ปราชญ์ชาวบ้าน อีสาน (นพ. อภิสิทธิ์ อำนวยวางกูร/คำเดื่อง ภาษี) พิจิตร (สุรเดช เดชคุ้มวงศ์)

KM: ต้องการ “คุณอำนวย” (Learning Facilitator)

สรุป การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย

เพิ่มศักยภาพคนไทยตลอดชีวิต

- ลดความเหลื่อมล้ำ ลดความเครียดในครัวเรือนและวัยเด็กเล็ก เพื่อ **Strong EF**
- การศึกษาแบบ **Constructivism** เปลี่ยนทักษะของครู เอาใจใส่ นร. ทุกคน รื้อปรับระบบการศึกษา
- การเรียนรู้ในการปฏิบัติ/สัมมนาชีพ ของคนทั้งประเทศ
- รื้อปรับระบบการพัฒนาคนระดับสูง เชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านต่างๆ
- วางรากฐาน **Area-based Development** กับปัญญาปฏิบัติ **COP** ชาวบ้าน

สรุป การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย

เพิ่มศักยภาพคนไทยตลอดชีวิต

เปลี่ยนอุดมการณ์

ระบบการพัฒนาคน

ของทุกคน โดยทุกคน เพื่อทุกคน

ของราชการ โดยราชการ เพื่อราชการ

สรุป การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย

เพิ่มศักยภาพคนไทยตลอดชีวิต

หัวใจคือ การเรียนรู้ ระบบการเรียนรู้

ในมิติที่ซับซ้อน

เรียนรู้จากการปฏิบัติ เคารพความรู้ในคน